

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitusneuvos Antti Randell
antti.randell@gov.fi
kirjaamo.okm@gov.fi

Lausuntopyyntö 22.10.2021

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry kiittää mahdollisuudesta lausua opintotukilain muuttamisesta opetus- ja kulttuuriministeriölle. Kunnioittavammin SYL lausuu seuraavaa:

Tulorajojen korottaminen

SYL kannattaa opintotuen tulorajojen korottamista. Yhdymme lakiluonnoksessa esitettyihin arvioihin siitä, että tulorajat ovat vuosien saatossa jääneet huomattavasti jälkeen yleisestä ansiotason kehityksestä, mikä on rajoittanut voimakkaasti opiskelijoiden työntekoa ja toimeentulon järjestämisen mahdollisuuksia.

Korotuksen määräaikaisuus on kuitenkin merkittävä ongelma. Tarve tulorajojen korotukselle olisi pysyvä ja korotustarve olisi SYL:n näkemyksen mukaan 50 prosenttia, jotta ne saataisiin nostettua Pohjoismaiselle tasolle. On kuitenkin ymmärrettävää, että näin merkittävää korotusta ei tehdä kerralla. Tämän vuoksi valmiutta tulorajojen korotukseen tulisi löytyä myös vastaisuudessa.

Määräaikainen korotus luo opiskelijoille joissain tilanteissa hankalan kannustinkokonaisuuden, jossa kalenterivuositain muuttuva tuloraja yhdistettynä lukuvuosittaiseen opintopistevalvontaan edellyttää tulojen, opintopisteiden sekä nostettujen tukikuukausien ajoittamista tarkoituksenmukaisesti eri lukukausille. SYL katsoo että tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi vuoden määräaikaisen korotuksen kuluessa sen vaikutuksia opintotuen käyttöön ja opiskelijoiden työntekoon ei ehditä arvioida ennen kuin korotus päättyy.

Lakimuutosten vaikutusten arviointi

SYL arvioi, että lakiesityksessä lasketut vaikutukset opintotukimeneihin ja muutoksesta hyötävien opiskelijoiden määrään on laskettu oikeansuuntaisesti. Ne eivät merkittävästi

poikkeaa siitä, mitä SYL on omissa laskelmissaan arvioinut. Verotuottoa koskeviin laskelmiin SYL ei pysty antamaan arviota, mutta toteaa, että lakiluonnoksen laskelmat vaikuttavat hyvin kannustavalta valtiontalouden näkökulmasta.

SYL huomauttaa, että tulo rajojen korotuksen vaikutukset yksittäisten opiskelijoiden toimeentuloon ja opintoihin ovat hyvin tilannesidonnaisia. Opiskelijan mahdollisuus nostaa enemmän opintotukea tai työskennellä enemmän on riippuvainen siitä, onko hänellä riittävästi opintopisteitä tukikuukauden käyttämiseen tai onko tarjolla työtä, jonka suorittaminen olisi mahdollista opintojen ohella. Opiskelijoiden resurssit työntekoa ja opiskelua kohtaan vaihtelevat, minkä vuoksi kaikki eivät pysty hyödyntämään kohonneita tulo rajoja.

Lakiluonnoksessa arvioidut tulo rajojen korotuksen vaikutukset opintojen etenemiseen vaikuttavat oikeansuuntaisilta. SYL arvioi, että tulo rajojen korotus voi joissain tapauksissa hidastaa opintojen etenemistä, mutta keskimäärin koko opiskelijamassan tasolla vaikutus jää vähäiseksi. Suuri osa opiskelijoiden työnteosta sijoittuu kesäkuukausille tai muulle epäaktiiviselle opiskelua ajalle, joten todennäköisesti lisääntynyt työnteko ei merkittävältä osin kohdistu aktiivisille opiskelujaksoille. Lakiluonnoksessa sen sijaan on esitetty kaavamaisia laskelmia, joissa lisääntyvät työtunnit jaetaan tasan koko vuodelle. Joidenkin opiskelijoiden kohdalla tulo rajojen korotus voi myös lisätä kannusteita opiskella ripeämmin, kun tulo rajojen korotus mahdollistaa useamman tukikuukauden käytön ja näin heihin kohdistuu korkeampi opintopisteiden suoritusvaatimus.

Tulo rajojen ylimääräisen korotuksen ja indeksikorotusten suhde

SYL katsoo, että lähtökohtaisesti aiottu tulo rajojen korotus tulisi tehdä opintotukilain mukaisen tavanomaisen indeksikorotuksen lisäksi, jos lakimuutoksella on tarkoitus saada aikaan aito 25 % korotus. Lakiluonnoksen mukaisesti korotus tehtäisiin vuoden 2021 tulo rajojen tasosta, johon ei ole tehty vuoden 2022 indeksikorotusta. Tämä tulee merkitykselliseksi erityisesti, jos vuoden 2022 korotus päätetään tehdä pysyväksi.

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

Annika Nevanpää
puheenjohtaja

Sonja Raitamäki
pääsihteeri

Lisätietoja

Sosiaalipolitiikan asiantuntija Sakari Tuomisto, sakari.tuomisto@syl.fi